

Torah from Around the World

De Eeuwige neemt niets weg uit de wereld zonder er iets voor in de plaats te zetten.

Midrasj haGadol

Sjabbat 11 september / 5 Tisjri, Wajelech, Dewariem/Deuteronomium 31:1 - 30

Tanach blz. 414 - 417

Haftara: Hosjea 14: 2 - 10; Micha 7:18 - 20

Tanach blz. 1157 - 1158; 1193

Vertaler: Frits Pront

Commentaar: Tot aan haar pensioen in 2009 was **Dr. Carol Ochs** hoofd van de afdeling postdoctorale opleidingen en adjunct-hoogleraar Joodse Religieuze Denkwijzen aan Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion in New York.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/shabbat-shuvah-be-strong-and-resolute>

Sjabbat Sjoewa! "Wees sterk en vastberaden"

In *Wajelech*, de kortste sidra in de Tora, vertelt Mosjé het volk dat God hem gezegd heeft dat hij hen niet het Land Jisraeel zal binnenleiden, maar dat Jehosjoea hen zal aanvoeren (Wajelech 31:1-3). Daarna deelt God Mosjé mee dat hij spoedig zal sterven en dat hij Jehosjoea dient voor te bereiden om leiding te geven aan het volk.

Moet hij dus sterven voordat hij zijn doel, dat zijn hele leven bepaald heeft, bereikt? Maar alleen van God kan men zeggen dat Zijn werk voltooid was.

Tegen de tijd dat we een bepaalde leeftijd bereiken, weten we dat we sterfelijk zijn. We hebben grootouders verloren. Later verliezen we ouders en weer later raken wij onze leeftijdgenoten kwijt. En toch brengen we onze dagen door alsof we onsterfelijk zijn. We initiëren projecten, we vormen relaties, ook al moeten we ons aan alles niet te veel vastklampen.

Op een gegeven moment zullen we leren dat wij nu aan de beurt zijn. Als ons wordt verteld dat we naar het Beloofde Land mogen kijken, maar het niet zullen bereiken, hoe slijten we dan onze laatste dagen? Zoveel van onze dagen zijn doorgebracht met het anticiperen op komende tijden. Weten we hoe we in het nu moeten leven als ons is verteld dat we geen deel zullen uitmaken van dat wat komen gaat?

Vanaf het begin van Eloel waren wij ons aan het voorbereiden op de Grote Verzoendag, Jom Kipoer, die volgens de religie een voorbereiding op de dood is. Sommigen van ons kleden zich in een wit gewaad, een kittel, die moet dienen als ons doodskleed.

We baden of eten niet en onthouden ons van seks. Waar gaat dit jaarlijks repeteren voor de dood eigenlijk over?

De heilige dag, Jom Kipoer, gaat niet over de dood maar over wedergeboorte. We laten de vele manieren waarop wij onverschillig, geestelijk in slaap zijn geraakt, een natuurlijke dood sterven. Daarna leiden deze vijftientig uur van intense introspectie, berouw en fysieke pijn, tot vrijheid, een nieuw begin, een jaar dat niet alleen in tijd nieuw is, maar ook de kans biedt om opnieuw te beginnen.

We zijn in de loop van de afgelopen twaalf maanden geleidelijk vervreemd van het ideale 'ik' dat tevoorschijn kwam na de laatste Jom Kipoer. Die eerste paar weken na de Hoge Feestdagen waren zo veelbelovend, maar toch kwamen de oude gewoontes uiteindelijk weer bovendrijven. Deze oude gewoontes lijken nu zelfs erger dan ze een jaar eerder waren. We voelen ons machteloos ze uit onszelf te overwinnen. Tandknarsen, geforceerde beloftes, ze schijnen ontoereikend te zijn.

Jodendom is de religie van vrijheid, maar het ons opgesloten voelen ontspruit aan ons, onze gewoontes, onze voorliefdes. En nu hebben wij Sjabbat Sjoewa bereikt - de sjabbat tussen Rosj Hasjana en Jom Kipoer - en wij kijken naar de sidra om onze eigen transformatie in kaart te brengen.

Drie keer lezen we in de sidra: "Wees vastberaden en standvastig" (Dewariem 31:6, 31:7, 31:23). En in vers 31:6 lezen we: "Want het is de Eeuwige uw God die met u meegaat. Hij zal niet van uw zijde wijken." Uit onszelf kunnen we de geestelijke vernieuwing niet vinden. We sluiten ons op in onszelf. We komen in de verleiding onze niet-zo-slechte ik te accepteren. Maar het herhalen van het vers trekt onze aandacht: "Wees vastberaden en standvastig. En voordat wij opnieuw bezwaar kunnen maken tegen onze zwakheid, worden wij gerustgesteld: "Het is ... God die met u meegaat. [God] zal niet van uw zijde wijken." Wat ons duidelijk is geworden in de loop van de Tien dagen van inkeer, is dat wij het niet in ons

eentje kunnen doen. Of we God nu ontdekken in ons diepste wezen, in de interactie met de Joodse gemeenschap of in de structuur van traditie die onze persoonlijke beproevingen deel van de geschiedenis van het Joodse Volk maakt, het is nodig onze strijd te verbinden met die van ons volk om over te kunnen steken naar het Beloofde Land.

Maar hoe wordt deze sidra verondersteld ons tot gids te dienen en ons gerust te stellen als Mosjé het Beloofde Land niet bereikt? De regel uit Pirkei Awot 2:16 herinnert ons eraan: "Het is niet aan jou om het werk af te maken, maar toch ben je niet vrij je ervan te distantiëren" (vertaling ontleend aan: Leonard Kravitz en Kerry M. Olitzky, Pirke Avot: A Modern Commentary on Jewish Ethics [New York, UAHC Press, 1993], blz. 30).

Als wij ons leven hebben opgevat zoals in de Tora bedoeld, en de Tora zoals ons leven zich ontwikkelt, dan zijn wij zelf een werk in uitvoering. Wij hebben mogelijk wel geen voltooiing bereikt, maar dat kan ons niet weerhouden van het dagelijkse werk om onszelf te veranderen.

Had Mosjé het stadium van voltooiing bereikt? We kunnen dat op geen enkele manier weten. Wij kunnen alleen begrijpen hoe Mosjé voor de Jisraelieten optrad. Zolang hij in de buurt was, waren zij de Kinderen Israëls - nog niet het volwassen, verantwoordelijke volk dat zou strijden voor het Beloofde Land. Mosjé sloot zich opnieuw aan bij het democratisch proces van degenen die ouder worden en sterven - de gewone stervelingen die in onze Tora voorkomen - en die ons eraan herinneren wat gewone mensen kunnen doen in samenwerking met God.

Zijn we nu klaar voor wedergeboorte? "Wees vastberaden en standvastig." Misschien dat dit jaar een nieuwe manier kan markeren van onze aanwezigheid in de wereld. Misschien kunnen wij met de hulp van God de hindernissen overwinnen die ons ervan hebben weerhouden het beste in onszelf naar boven te halen. Misschien zijn we nu gereed om Jom Kipoer in te gaan met het gevoel van hoop en vertrouwen dat de kern van de boodschap van deze dag is.